

פרשת ויגש – שני

(א) וְהָיָה כִּרְאוֹתָיו כִּי־אֵין הַנֶּעַר וּמֵת וְהוֹרִידוּ עֲבָדָיְךָ אֶת־שִׁיבַת עֲבָדְךָ אֲבִינוּ בִּיגּוֹן שְׂאֵלָה:

לא ויהי, כד יחזי ארי לית עולימא וימות; ויחתון עבדך ית סיבת עבדך אבונא, בדוונא לשאול.

רש"י > וְהָיָה כִּרְאוֹתָיו כִּי אֵין הַנֶּעַר וּמֵת. אָבִיו מָצְרָתוֹ:

(לב) כִּי עֲבָדְךָ עָרַב אֶת־הַנֶּעַר מֵעַם אָבִי לֵאמֹר אִם־לֹא אָבִיאֲנוּ אֵלֶיךָ וְחָטְאתִי לְאָבִי כָל־הַיָּמִים:

לב ארי עבדך מערב בעולימא, מן אבא למימר: אם לא איתיניה לך, ואיהי חטי לאבא כל יומיא.

רש"י > כִּי עֲבָדְךָ עָרַב אֶת הַנֶּעַר. וְאִם תֹּאמַר לָמָּה אֲנִי נִכְנָס לַתֵּגֹר יוֹתֵר מִשָּׂאֵר אַחֵי הֵם כָּלֵם מִבְּחוּץ וְאֲנִי נִתְקַשְׁרָתִי בְּקֶשֶׁר חֲזָק לְהִיּוֹת מְנוּדָה בְּשָׁנַי עוֹלָמוֹת:

(לג) וְעַתָּה יִשְׁב־נָא עֲבָדְךָ תַּחַת הַנֶּעַר עָבֵד לְאֲדֹנָי וְהַנֶּעַר יַעַל עִם־אֲחִיו:

לג וכען, יתיב כען עבדך תחות עולימא עבדא, לרבוני; ועולימא, יסק עם אחוהי.

רש"י > יִשָּׁב נָא עֲבָדְךָ וּגּוֹ'. לְכָל דְּבָר אֲנִי מַעֲוִלָה מִמֶּנּוּ לְגִבּוּרָה וּלְמַלְחָמָה וּלְשִׁמְשׁ:

(לד) כִּי־אֵיךְ אֶעֱלֶה אֶל־אָבִי וְהַנֶּעַר אֵינְנוּ אִתִּי פֶּן אֶרְאֶה בָּרָע אֲשֶׁר יִמָּצֵא אֶת־אָבִי:

לד ארי איכדין אסק לות אבא, ועולימא ליתוהי עמי: דלמא אחזי בבשתא, דתשפח ית אבא.

מה (ס) וְלֹא־יָכֹל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק לְכָל הַנֶּצְצִים עָלָיו וַיִּקְרָא הוֹצִיאוּ כָל־אִישׁ מֵעָלָי וְלֹא־עָמַד אִישׁ אִתּוֹ בְּהִתְנוּעַ יוֹסֵף אֶל־אֲחִיו:

א ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצצים עליו ויקרא הוציאו כל איש מעלי ולא עמד איש אתו בהתנועע יוסף אל אחיו:

רש"י > וְלֹא יָכֹל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק לְכָל הַנֶּצְצִים. לֹא הָיָה יָכוֹל לְסָבּוֹל שֶׁיִּהְיוּ מִצָּרִים נֹצְצִים עָלָיו וְשׁוֹמְעִין שְׂאֲחָיו מִתְבַּיִשִּׁין בְּהוֹדְעוֹ לָהֶם:

(ב) וַיִּתֵּן אֶת־קְלוֹ בְּבִכּוֹ וַיִּשְׁמְעוּ מִצָּרִים וַיִּשְׁמַע בֵּית פְּרָעָה:

ב ויהב ית קליה, בבכיתא; ושמעו מצראי, ושמע אנש בית פרעה.

רש"י > וַיִּשְׁמַע בֵּית פְּרָעָה. בֵּיתוֹ שֶׁל פְּרָעָה. כְּלוּמַר עֲבָדָיו וּבְנֵי בֵיתוֹ. וְאֵין זֶה לְשׁוֹן בֵּית מֶמֶשׁ אֲלָא כְּמוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל. בֵּית יְהוּדָה מִיִּשְׁנָ"דָה בְּלַע"ז:

(ג) וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אֲחָיו אֲנִי יוֹסֵף הָעוֹד אָבִי חַי וְלֹא־יָכֹלוּ אֲחָיו לַעֲנוֹת אֹתוֹ כִּי נִבְהָלוּ מִפָּנָיו:

ג ואמר יוסף לאחוהי אנא יוסף, העד כען אבא קים; ולא יכולו אחוהי לאתבא יתיה פתגם, ארי אתבהילו מן קדמוהי.

רש"י > נִבְהָלוּ מִפָּנָיו. מִפָּנֵי הַבוֹשָׁה:

(ד) וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אֲחָיו גִּשּׁוּ־נָא אֵלַי וַיִּגָּשׁוּ וַיֹּאמֶר אֲנִי יוֹסֵף אֲחֵיכֶם אֲשֶׁר־מָכַרְתֶּם אֹתִי מִצְרַיִמָּה:

ד ואמר יוסף לאחוהי קרובו כען לוּתי, וקריבו; ואמר, אנא יוסף אחוכון, דזבינתון יתי, למצרים.

רש"י > גִּשּׁוּ־נָא אֵלַי. רָאָה אוֹתָם נְסוּגִים לְאַחֹר אָמַר עֲכָשְׁיוּ אַחֵי נִכְלָמִים קָרָא לָהֶם בְּלִשׁוֹן רַכָּה וְתַחֲנוּנִים וְהִרְאָה לָהֶם שֶׁהוּא מְהוּל:

(ה) וְעַתָּה | אֶל־תַּעֲצָבוּ וְאֶל־יַחַד בְּעֵינֵיכֶם כִּי־מָכַרְתֶּם אֹתִי הִנֵּה כִּי לְמַחִיָּה שְׁלַחְנִי אֱלֹהִים לִפְנֵיכֶם:

ה וכען לא תתנססון, ולא יתקף בעיניכון, ארי זבינתון יתי, הלכא: ארי לקימא, שלחני יי קדמיכון.

רש"י > לְמַחִיָּה. לְהִיּוֹת לָכֶם לְמַחִיָּה:

(ו) כִּי־זֶה שְׁנָתִים הָרַעַב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ וְעוֹד חֲמִשׁ שָׁנִים אֲשֶׁר אֵין־חֲרִישׁ וְקָצִיר:

ו ארי דנן תרתין שנין בפנא, בגו ארעא; ועוד חמיש שנין, דלית זרועא וחצדא.

רש"י > כִּי זֶה שְׁנָתִים הָרַעַב. עָבְרוּ מִשְׁנֵי הָרַעַב:

(ז) וַיִּשְׁלַחְנִי אֱלֹהִים לִפְנֵיכֶם לְשׁוֹם לָכֶם שְׂאֲרִית בָּאָרֶץ וּלְהַחְיֹת לָכֶם לְפָלִיטָה גְּדֹלָה:

ז ושלחני יי קדמיכון, לשואה לכון שארא בארעא, ולקימא לכון, לשיזבא רבא.